

Monstrózní ryba ze šuplíku

19. listopad 2010

Natura

Bahník (Protopterus)

Naši nejbližší rybí příbuzní jsou dvojdyšné ryby, které stejně jako suchozemští obratlovci umí dýchat vzdušný kyslík. Některé druhy na to mají jednu plíci, jiné dvě. Dvojdyšní (Dipnoi) jsou velmi starou skupinou ryb, která se na Zemi vyskytuje už od období devonu. V současnosti žijí jen tři rody, které obývají vody Afriky, Austrálie a Jižní Ameriky. Největší z nich dorůstá do délky 2 metrů, ale pravěcí zástupci dvojdyšných byli mnohem větší. Za dosavadního rekordmana byla považována 3,5 metru dlouhá ryba z Afriky. Tu však předstihl nový druh, který se vynořil z dost nepravděpodobného místa – jedné zásuvky Nebraského státního muzea v Lincolnu.

Zásuvku prohledával Kenshu Shimada z DePaul University v Chicagu, který hledal zuby pravěkých ryb. Největší zub, který v ní našel, byl velký jako pěst a široký neuvěřitelných 117 milimetrů. Spolu s paleontologem z Utah Geological Survey Jamesem Kirklandem Shimada určil, že zub pochází z horní čelisti pravěké dvojdyšné ryby rodu *Ceratodus*.

Z žijících dvojdyšných ryb jsou mu nejpříbuznější 150 cm dlouzí bahníci australští (*Neoceratodus forsteri*). Podle velikosti zubu vědci spočítali délku ryby na nejméně 4 metry. Monstrózní dvojdyšná ryba, která žila bok po boku s dinosaury před 100 až 160 miliony let, své masivní zuby zřejmě využívala k louskání krunýřů vodních želv.

Zub našel v roce 1940 jeden z obyvatelů Nebrasky a věnoval jej muzeu. Jak se ovšem zub v Nebrasce ocitl, zůstává záhadou, protože místní horniny se datují do zcela jiné geologické éry.

Nejpravděpodobnější je, že pochází z několik stovek kilometrů vzdáleného Wyomingu, kde byly nalezeny fosílie jiných, daleko menších druhů rodu *Ceratodus*. Paleontologové spekulují, že do Nebrasky mohla zub přinést nějaká záplava nebo snad pravěcí lidé, kteří si jej cenili jako rituálního předmětu.

NewScientist, Society for Vertebrate paleontology

<https://plus.rozhlas.cz/monstrozni-ryba-ze-supliku-6635340>